

Citace záznamu

Veronika Řezníčková, Kostel sv. Vavřince - Sobotín, Loď a presbytář, *Renesanční a manýristické štukatéřství v Čechách a na Moravě* (online databáze), <https://stuky.upce.cz/node/781>, vyhledáno 18. 4. 2024.

Kostel sv. Vavřince - Sobotín, Loď a presbytář

Číslo záznamu: 781

Bližší určení díla: geometrická štuková klenba

Památkově chráněno, č. úskp: 34950/8-1122

Umístění: klenba lodi a presbytáře

Datec: kolem roku 1605

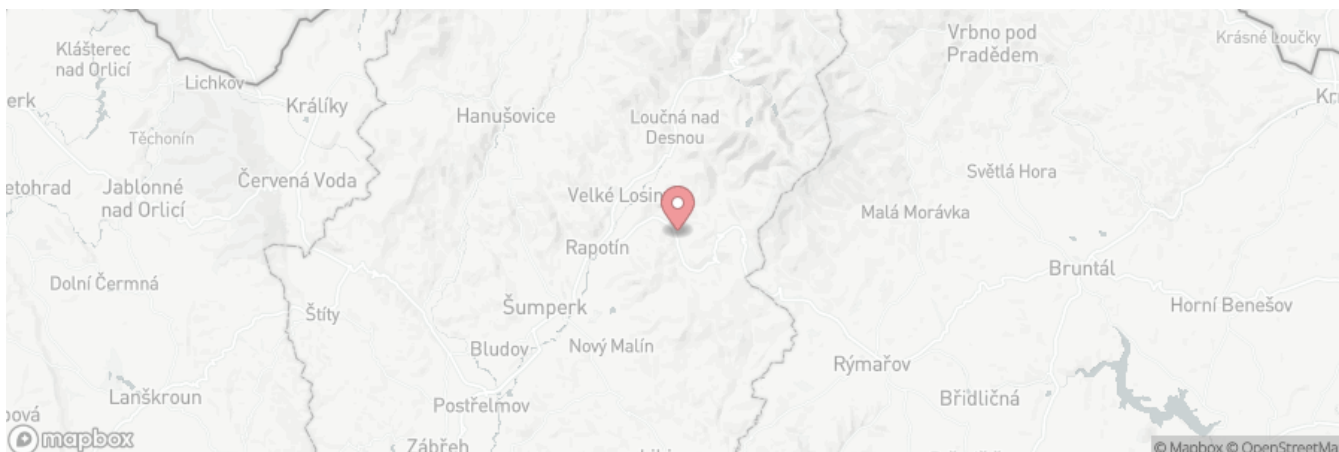

Sobotín, kostel sv. Vavřince, celkový pohled na loď a presbytář kostela (foto Vojtěch Krajíček, duben 2021).

Anotace

Sobotínský kostel sv. Vavřince nechal na místě starší luterské modlitebny postavit Jan ml. ze Žerotína v rozmezí let 1605–1608. Jedná se o příklad sálavé stavby zdobené štukovým kazetováním, přičemž jako stavební mistr je zde doložen Antonio Thoma.

Kraj	Okres	Obec	Katastr
Olomoucký kraj	Šumperk (okres)	Sobotín	Sobotín
Ulice, čp. / č. o.		GPS	
		50.008938773633, 17.092482894659	

Technika štku	Materiálová skladba	Povrchové úpravy	Původnost
tažený profil		polychromie (stávající stav)	Původní stav s druhotnými zásahy

Uměleckohistorický popis

Sobotínský kostel sv. Vavřince nechal na místě starší luterské modlitebny postavit Jan ml. ze Žerotína. Jako rok výstavby se často uvádí rok 1605 (Březina 1932, s. 371 - Mikuláščík 2000, s. 18), v pamětní knize se ovšem uvádí, že základní kámen byl položen až 3. dubna 1607 (Doubavský, online). Téhož roku byl také zaklenut presbytář a drobnější stavební úkony byly dokončeny až v březnu 1608 (Polách 1995, s. 101). K sobotínskému kostelu se dochovaly stavební účty, podle nichž bylo vyplaceno 400 tolarů stavebnímu mistru Antoniu Thomovi/Domovi a jeho spolupracovníkovi Andreasi Wartovi, u nichž se předpokládá účast na dalších žerotínských stavbách (Polách 1995, s. 101). Jedná se o podélnou jednodílnou stavbu sálavé dispozice s trojbokým závěrem. Oproti jiným protestantským sakrálním stavbám zde není oběžná tribuna. V původním vzezření však není vyloučena přítomnost menší dřevěné tribuny, jež mohla být snesena při pozdějších úpravách (Nováková 1975, s. 62). Presbytář není architektonicky odsazen, nýbrž jen vizuálně oddělen odlišným klenebním vzorcem a zvencí zesíleným pilířem. K severní straně presbytáře přiléhá pravoúhlá sakristie s panskou oratoří v patře a celému jednodílní pak předstupuje vstupní věž s předsíní. Při jižní straně lodi se pak nachází vestavěný boční vchod. Prostor je zaklenut valenou klenbou s výsečemi pokrytou geometrickou štukaturou. Líc klenby kostelní lodi zdobí obdélný rám se dvěma řadami oktogonálních kazet čtvrcených řeckým křížem. Prostor presbytáře je vizuálně vymezen klenebním pasem a odlišnou formou štukatury. Stále se zde jedná o dvě řady oktogonálních kazet stejné velikosti, ovšem místo řeckých křížů sestávají ze čtyř hexagonů. Tyto serlianské kazety jsou velmi časté zejména v severní Itálii (např. Palazzo del Te v Mantově, Odeio Cornaro v Padově). Plochu trojbokých nestýčkových výsečí a meziokenních cviklů dále vyplňují trojúhelníkové štukové rámy.

Literatura

Jan Březina, Vlastivěda moravská: Šumperský okres, Staroměstský okres, Vízmberský okres, Brno 1932, s. 371–375.
Stanislav Hošek, Pár poznámek k historii sobotínského farnosti, *Podesní*, č. 20, 2016, s. 15–19.
Miroslav Mikuláščík, *Sobotín - 650 let, 1350–2000*, Sobotín 2000.
Miroslava Nováková, Shodné renesanční stavby v podhůří Jeseníků, *Časopis slezského muzea*, řada historická XXIV, 1975, s. 60–63.
Drahomír Polách, *Bludov, místo posledního odpočinku Karla staršího z Žerotína, (Karel a jeho losínsko-vízmebský (bludovský) příbuzní)*, Bludov 1993.
Drahomír Polách, Farní kostel v Branně na Šumpersku. Historie, popis a autorské určení jeho vnitřního vybavení, Památkový ústav v Olomouci, *Výroční zpráva* 1993, Olomouc 1994, s. 123–136.

Odkazy

[Zdeněk Doubravský, Křtitelnice ze Sobotína a losinští Žerotínové.](#)

Autoři záznamu

Veronika Řezníčková

Datum poslední změny

24.1.2023

Fotodokumentace současného stavu

Sobotín, kostel sv. Vavřince (foto Vojtěch Krajíček, duben 2021).

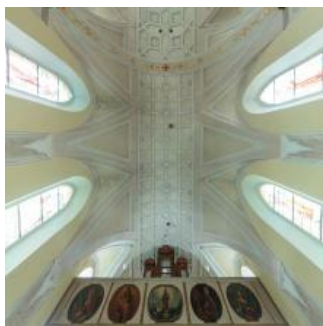
Sobotín, kostel sv. Vavřince, celkový pohled na loď kostela (foto Vojtěch Krajíček, duben 2021).

Sobotín, kostel sv. Vavřince, celkový pohled na loď a presbytář kostela (foto Vojtěch Krajíček, duben 2021).

Sobotín, kostel sv. Vavřince, celkový pohled na loď a presbytář kostela se štukovou výzdobou na stropě (foto Vojtěch Krajíček, duben 2021).

Sobotín, kostel sv. Vavřince, celkový pohled na štukovou výzdobu v lodi (foto Vojtěch Krajíček, duben 2021).

Sobotín, kostel sv. Vavřince, celkový pohled na štukovou výzdobu v presbytáři (foto Vojtěch Krajíček, duben 2021).

Sobotín, kostel sv. Vavřince, detail štukové výzdoby v presbytáři (foto Vojtěch Krajíček, duben 2021).

Sobotín, kostel sv. Vavřince, detail štukové výzdoby v presbytáři (foto Vojtěch Krajíček, duben 2021).

Sobotín, kostel sv. Vavřince, detail štukové výzdoby v presbytáři (foto Vojtěch Krajíček, duben 2021).

Sobotín, kostel sv. Vavřince, detail štukové výzdoby v lodi (foto Vojtěch Krajíček, duben 2021).

Sobotín, kostel sv. Vavřince, detail štukové výzdoby v lodi (foto Vojtěch Krajíček, duben 2021).

Sobotín, kostel sv. Vavřince, štuková konzola ve tvaru čabraky (foto Vojtěch Krajíček, duben 2021).